વિક્રમ સંવત-૨૦૩૬, શ્રાવણ સુદ-૨, મંગળવાર, તા. ૧૨-૮-૧૯૮૦
વચનામૃત-૩૭, ૩૮, ૪૫. પ્રવચન નં. ૫

'मैं अबद्ध हूं', 'ज्ञायक हूं', यह विकल्प भी दुःखरूप लगते हैं, शांति नहीं मिलती, विकल्पमात्रमें दुःख ही दुःख भासता है, तब अपूर्व पुरुषार्थ उठाकर वस्तुस्वभावमें लीन होने पर, आत्मार्थी जीवको सब विकल्प छूट जाते हैं और आनंदका वेदन होता है.' ३७.

વચનામૃત, ૩૭વાં બોલ, ૩૭. થોડી સૂક્ષ્મ બાત હૈ. મૂલકી બાત હૈ ન. '**मैं अबद्ध हूं**'. ધર્મી વિચાર કરતા હૈ, સમકિત પ્રાપ્ત કરનેકે લાયક. વહ ઐસા વિચાર કરતા હૈ કિ મૈં તો અબદ્ધ હૂં. અર્થાત્ મૈં મુક્ત હૂં. અબદ્ધ નાસ્તિસે હૈ, મુક્ત અસ્તિસે હૈ. મૈં મુક્તસ્વરૂપ હૂં. આહાહા..! વહ પુરુષાર્થ કબ કામ કરે? મૈં પૂરી દુનિયાસે ભિન્ન, રાગસે ભિન્ન, એક સમયકી પર્યાયસે ભી ભિન્ન... આહાહા..! ઐસા મૈં અબદ્ધ હૂં.

'**ज्ञायक हूं**' મૈં તો ત્રિકાલ જાનનેવાલા હૂં. '**यह विकल्प भी दुःखरूप लगते हैं.**' આહાહા..! જિસકો ઐસા વિકલ્પ ભી દુઃખરૂપ લગે, વહ સમકિત ઢૂંઢનેકો અંદર જાય. આહાહા..! સૂક્ષ્મ બાત હૈ, ભાઈ! ધર્મ કોઈ ઐસી ચીજ નહીં હૈ કિ બાહરસે મિલ જાય. આહાહા..! અબદ્ધ ઔર જ્ઞાયક હૂં, ઐસા જો વિકલ્પ-રાગકી વૃત્તિ ઉઠતી હૈ, વહ ભી દુઃખરૂપ હૈ. હૈ શુભ, લેકિન હૈ રાગ, હૈ દુઃખરૂપ. શુભ ઔર અશુભરાગ દોનોં દુઃખરૂપ હૈ. ભગવાન આત્મા અંદર મુક્તસ્વરૂપ, આનંદસ્વરૂપ હૈ. તો જિસકો સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત કરના હૈ, ધર્મકી પ્રથમ સીઢી, ધર્મકા પ્રથમ સોપાન. આહાહા..! અબદ્ધ ઔર જ્ઞાયક હૂં, ઐસા વિકલ્પ ભી દુઃખરૂપ લગતા હૈ. આહાહા..! ઐસી વૃત્તિ ઉઠતી હૈ અંદરમેં ઉસકો વિકલ્પ કહતે હૈં. લેકિન વહ વિકલ્પ દુઃખરૂપ હૈ. આત્મા અતીન્દ્રિય આનંદમય હૈ. ઉસસે, મૈં અબદ્ધ હૂં, ઐસા વિકલ્પ ઉઠે વહ ભી દુઃખરૂપ હૈ. આહાહા..! ધર્મ કોઈ અલૌકિક બાત હૈ, પ્રભુ! આહાહા..!

'**वह विकल्प भी दुःखरूप लगते हैं,...**' 'ભી' ક્યોં કહા? દૂસરી ચીજ તો દુઃખમેં નિમિત્ત હૈ હી, લેકિન યહ વિકલ્પ ભી દુઃખરૂપ હૈ. આહાહા..! મૈં જ્ઞાયક હૂં, અબદ્ધ હૂં, ઐસી વૃત્તિ અંદરમેં ઉઠતી હૈ, વહ ભી દુઃખરૂપ (હૈ). સ્વભાવસે ભિન્ન હૈ. '**शांति नहीं मिलती,...**' ઐસી વિકલ્પકી ભૂમિકામેં શાંતિ નહીં હૈ. શાંતિ તો વિકલ્પસે ભિન્ન

હોકર અંતર અતીન્દ્રિય આનંદમેં આવે તબ ઉસકો શાંતિ મિલતી હૈ. તબતક સબ અશાંતિ વેદતા હૈ. ક્રોડપતિ હો યા અરબપતિ હો, સબ દુઃખી હૈ. આહાહા..! યહાં તો મૈં અબદ્ધ હૂં, ઐસા વિકલ્પ ઉઠાયે, વહ ભી દુઃખી હૈ. આહાહા..! કઠિન બાત હૈ, પ્રભુ! ક્રોડપતિ ઔર અરબપતિ બડે દુઃખી હૈં. આફ્રિકામેં દેખા થા ન. અભી આફ્રિકા ગયે થે ન. ૪૫૦ તો વહાં ક્રોડપતિ હૈ. નાઈરોબીમેં. હમ ગયે થે, ૨૬ દિન. લોગોંકા પ્રેમ બહુત થા, બહુત પ્રેમ થા. ૪૫૦ ક્રોડપતિ ઔર ૧૫ અરબપતિ. સબ આતે થે. મૈંને કહા, વહ સબ ધૂલ હૈ. વહ મેરી હૈ, ઐસી માન્યતા, જડ મેરા હૈ, ઐસી માન્યતા હી મિથ્યાદષ્ટિકી હૈ. જીવ અજીવકો અપના માને.. આહાહા..! કઠિન કામ હૈ. જીવ-ભગવાન મુક્તસ્વરૂપ બાહ્ય ચીજકો અપની માને વહ મિથ્યાત્વ હૈ, મિથ્યાત્વ હૈ, અશાંતિ હૈ, વહાં દુઃખ હૈ.

'**શાંતિ નહીં મિલતી, વિકલ્પમાત્રમેં દુઃખ હી દુઃખ ભાસતા હૈ,...**' યે તો બહિનકે વચન હૈં. બહુત સંક્ષેપમેં બોલે થે, ઉસે લિખ લિયા હૈ. અતીન્દ્રિય આનંદમેં અનુભવમેં આકર યહ સબ શબ્દ બાહર આયે હૈં. અતીન્દ્રિય આનંદકા સ્વાદ લેકર. બહન અલૌકિક ચીજ હૈ! લોગોંકો ખ્યાલ નહીં આયે. મુર્દે જૈસા લગે. અંદરમેં તો એકદમ આનંદ.. આનંદ.. આનંદ (હૈ). ઉનકે શબ્દમેં, વિકલ્પમાત્રકો દુઃખરૂપ કહકર... આહાહા..! સબ દુઃખ ભાસતા હૈ. '**તબ અપૂર્વ પુરુષાર્થ ઉઠાકર...**' ક્યા કહતે હૈં? અપના સ્વભાવ શરીર, વાણી, મન તો નહીં, પુણ્ય-પાપકા વિકલ્પ ઉઠતા હૈ વહ તો નહીં, મૈં ઐસા હૂં, ઐસા જો વિકલ્પ ઉઠતા હૈ, ઉસે છોડનેકો અપૂર્વ પુરુષાર્થ ચાહિયે, પ્રભુ! અપૂર્વ પુરુષાર્થ ચાહિયે. અપૂર્વ નામ પૂર્વમેં કભી નહીં કિયા. બાકી સબ વ્યર્થ કિયા. ક્રિયાકાંડ ઉતની કી. નૌંવી ગ્રૈવેયક ગયા. 'મુનિવ્રત ધાર અનંત બૈર ગ્રૈવેયક ઉપજાયો, પૈ આતમજ્ઞાન બિન લેશ સુખ ન પાયો.' સુખ નહીં પ્રાપ્ત કિયા. પંચ મહાવ્રત દુઃખ હૈ. પંચ મહાવ્રતકે પરિણામ રાગ ઔર આસ્રવ ઔર દુઃખ હૈ. આહાહા..! ઉસસે ભિન્ન અનંત બાર ઐસી ક્રિયા કી ઔર ગ્યારહ અંગકા જાનપના ભી અનંત બાર કિયા. લેકિન મૈં નિર્વિકલ્પ વસ્તુ અખંડાનંદ પ્રભુ મુક્તસ્વરૂપ હૂં, ઐસા અનુભવ કભી કિયા નહીં. કહીં-કહીં અટકતા હૈ, રુકતા હૈ. આહાહા..!

'**અપૂર્વ પુરુષાર્થ ઉઠાકર...**' પ્રભુ! તુજે ઉસ વિકલ્પમેં દુઃખ લગે, મૈં જ્ઞાયક હૂં, અબદ્ધ હૂં, ઐસે વિકલ્પમેં યદિ દુઃખ લગે, દુઃખ ખ્યાલમેં આયે તો '**અપૂર્વ પુરુષાર્થ ઉઠાકર...**' આહાહા..! '**વસ્તુસ્વભાવમેં લીન હોને પર...**' ભગવાન આત્મા પૂર્ણાનંદકા નાથ અનંત ચૈતન્ય રત્નાકર, અનંત ચૈતન્યકે રત્નસે ભરા ભગવાન. આહાહા..! જિસકે પાસ ઈન્દ્રકે ઈન્દ્રાસન સડા હુઆ તિનકા ઔર મરકર બિલ્લી સડ ગઈ હો, ઐસે

ઈન્દ્રકે ઈન્દ્રાસન સમકિતકે આગે લગતે હૈં. આહાહા..! ઈસલિયે કહતે હૈં કિ યદિ તુજે ઉસ વિકલ્પમેં દુઃખ લગે તો '**વસ્તુસ્વભાવમેં લીન હોને પર...**' અપના પુરુષાર્થ કરના. આહા..! ભાષા તો ઔર ક્યા કરે? આહાહા..! વિકલ્પમાત્ર રાગ ઉસસે છૂટકર અંતરમેં અપૂર્વ પુરુષાર્થ કરે, રાગસે હટકર, વિકલ્પસે હટકર નિર્વિકલ્પ આનંદસ્વરૂપમેં લીન હો. આહા..! '**લીન હોને પર, આત્માર્થી જીવકો સબ વિકલ્પ છૂટ જાતે હૈં...**' આત્માર્થીકિ જીવકો. શર્ત યહ. આત્માર્થી-અપના આત્મા હી એક પ્રયોજન હૈ, દૂસરા કુછ નહીં. આત્માકા હી મુજે પ્રયોજન હૈ, દૂસરી કોઈ ચીજ નહીં. ઐસા આત્માર્થી હૈ, ઉસકો સબ વિકલ્પ છૂટ જાતે હૈં. આહાહા..! તબ સમ્યગ્દર્શન હોતા હૈ. ધર્મકી પહલી સીઢી. ધર્મકા પ્રથમ સોપાન. સર્વ વિકલ્પ દુઃખરૂપ લગે ઔર અપૂર્વ પુરુષાર્થ કરે તો વસ્તુમેં લીન હો જાય. આહાહા..! ઐસી કઠિન બાત હૈ.

મુમુક્ષુ :- સબ વિકલ્પ છૂટ જાયેગા તો ... હો જાયેગા.

ઉત્તર :- અંદરમેં આત્મામેં લીન હોના. વિકલ્પમેં હૈ તો પ્રભુ દુઃખમેં હૈ. ... આયા ન? '**વસ્તુસ્વભાવમેં લીન હોને પર...**' આહાહા..! ભાઈ! માર્ગ દૂસરા હૈ. અંદરકી રીત ઔર અંદર ... આહાહા..! દુનિયાકો બાહરકી પ્રવૃત્તિ મિલી હૈ. અંદર મુક્તસ્વરૂપ ભગવાન બિરાજતા હૈ. સબ ભગવાન હૈ. અંદરમેં શરીરસે ભિન્ન, રાગસે ભિન્ન, એક સમયકી પર્યાય જિતના નહીં. ઐસા ભગવાન સબકે અંદર વિરાજતા હૈ. એક બાર તૂ અપને ભગવાનકે પાસ જા તો સહી. આહાહા..! અંદર ચૈતન્યપ્રભુ વિરાજતા હૈ, ઉસકે પાસ જાનેસે, લીન હોનેપર આત્માર્થીજીવકો સબ વિકલ્પ છૂટ જાતે હૈં. આહા..! વસ્તુસ્વભાવમેં અંતરમેં લીન હોનેસે સબ વિકલ્પ છૂટ જાતે હૈં '**આનંદકા વેદન હોતા હૈ.**' વિકલ્પ દુઃખ હૈ. સબ વિકલ્પ જબ છૂટ જાતે હૈં, તબ આનંદ આતા હૈ. વહ આત્મા હૈ. અતીન્દ્રિય આનંદ આયે વહ આત્મા. અતીન્દ્રિય આનંદ. યે ઈન્દ્રિયકે જો વિષય હૈં, કરોડોપતિ ઔર અરબપતિ સબ દુઃખી હૈં બેચારે. ઝહરકા પ્યાલા પીતા હૈ. ઈન્દ્રિયકે વિષય ઝહરકા પ્યાલા હૈ. આહાહા..!

અભી આફ્રિકા ગયે થે ન. આફ્રિકામેં ૪૫૦ તો ક્રોડપતિ હૈ ઔર ૧૫ અરબપતિ હૈં. લોગ તો બહુત આતે થે. લોગોંકો પ્રેમ હૈ ન. મહાજન લોગોંકો. કહા, સબ દુઃખી હૈ. ૧૫ તો અરબપતિ, ૪૫૦ ક્રોડપતિ. ધૂલ હૈ સબ, કહા. યહાં તો આત્મામેં રાગ (આયે કિ), મૈં શુદ્ધ હૂં, પવિત્ર હૂં, અખંડ હૂં, એક હૂં, ઐસા વિકલ્પ ઉઠાના ભી દુઃખ હૈ. આહાહા..! કઠિન લગે, પ્રભુ! ક્યા હો?

બહનકી ભાષા તો અનુભમેંસે આયી હૈ. બહનોંને (લિખ લિયા). ઉનકે નીચે ૬૪ બાલ બ્રહ્મચારી હૈ. નૌ બહનોંને લિખ લિયા. ઉનકો તો માલૂમ ભી નહીં થા

કિ યે લિખ લેંગે. ઉનકો તો બાહર આનેકા બિલકૂલ ભાવ નહીં હૈ. અંદર આનંદકે અનુભવમેં અનુભૂતિમેં રહતી હૈ.

યહાં કહતે હૈં, આત્માર્થી જીવકો સબ વિકલ્પ છૂટ જાતે હૈં. આહાહા..! અંતરમેં જાનેસે સબ વિકલ્પ છૂટ જાતે હૈં ઔર આનંદકા વેદન હોતા હૈ. યહ આત્મા હૈ. વિકલ્પ આત્મા નહીં હૈ. મૈં શુદ્ધ, અબદ્ધ હૂં, ઐસા વિકલ્પ આત્મા નહીં હૈ. વહ અનાત્મા હૈ. વિકલ્પ જડ હૈ. હૈ દુઃખરૂપ હૈ, લેકિન જડ હૈ. ક્યોં? કિ ચૈતન્યકા અંશ ઉસમેં નહીં હૈ. વિકલ્પ જો ઉઠતા હૈ, ઉસમેં ચૈતન્યપ્રભુ ચૈતન્યપ્રકાશકી મૂર્તિ ઉસકા અંશ ઉસમેં નહીં હૈ. ઔર સ્વયંકો જાનતા નહીં ઈસલિયે જડ હૈ. આહાહા..! વિકલ્પ શુભરાગ જડ હૈ. વહ ચૈતન્ય નહીં. આહાહા..! ચૈતન્યકી ઓર ઝુકનેસે તુજે આનંદકા વેદન હોતા હૈ. આહાહા..! ઐસી ચીજ હૈ, ભૈયા!

મુમુક્ષુ :- યહ તો એકાંત માર્ગ હુઆ.

ઉત્તર :- એકાંત માર્ગ હી હૈ. સમ્યક્ એકાંત હી હૈ. પંડિતજી! નય હૈ, સમ્યક્ એકાંત નય હૈ.

મુમુક્ષુ :- નય સમ્યક્ એકાંત હૈ.

ઉત્તર :- પ્રમાણમેં પર્યાય આ જાતી હૈ, નયમેં નહીં. શુદ્ધનયમેં એકાંત પૂર્ણાનંદકા નાથ પ્રભુ અનાદિ સત્તા, અનાદિ શુદ્ધ, અનાદિ પરમપુરુષ પરમાત્મા, ઐસી ચીજ આત્મા હૈ. આહાહા..! ઉસકો પ્રાપ્ત કરકે આનંદકા વેદન હોતા હૈ. ૩૭વાં પૂરા હુઆ. આહાહા..!

આત્માકો પ્રાપ્ત કરનેકા જિસે દઢ નિશ્ચય હુઆ હૈ ઉસે પ્રતિકૂલ સંયોગોંમેં ભી તીવ્ર એવં કઠિન પુરુષાર્થ કરના હી પડેગા. સચ્ચા મુમુક્ષુ સદ્‌ગુરુકે ગંભીર તથા મૂલ વસ્તુસ્વરૂપ સમજમેં આયે ઐસે રહસ્યોંસે ભરપૂર વાક્યોંકા ખૂબ ગહરા મંથન કરકે મૂલ માર્ગકો ઢૂંઢ નિકાલતા હૈ. ૩૮.

૩૮. '**આત્માકો પ્રાપ્ત કરનેકા જિસે દઢ નિશ્ચય હુઆ હૈ...**' યહ પહલી શર્ત. કોઈ ચીજ મુજે નહીં ચાહિયે, એક આત્મા ચાહિયે. ઐસા જિસકા દઢ નિશ્ચય હૈ. '**આત્માકો પ્રાપ્ત કરનેકા જિસે દઢ નિશ્ચય હુઆ...**' આહાહા..! યહ શર્ત. કોઈ ભી કલ્પના, ચિંતા કુછ નહીં ચાહિયે. દુનિયા દુનિયામેં રહી. મેરી ચીજ અંદર ભિન્ન હૈ, ઐસા '**આત્માકો પ્રાપ્ત કરનેકા જિસે દઢ નિશ્ચય હુઆ હૈ...**' શર્ત યહ. દઢ નિશ્ચય

હુઆ હૈ, પ્રાપ્ત કરનેકા. આહાહા..!

'**ઉસે પ્રતિકૂલ સંયોગોંમેં ભી...**' ઉસે પ્રતિકૂલ સંયોગ નર્ક આદિકા હો. આહાહા..! શ્રેણિક રાજા ક્ષાયિક સમકિતી હૈ ઔર તીર્થંકર ગોત્ર બાંધતે હૈં. ભવિષ્યમેં તીર્થંકર હોંગે. અભી અતીન્દ્રિય આનંદ ઉસકો ભી હૈ. જિતના રાગ હૈ, ઉતના વહાં દુઃખ ભી હૈ. નર્કમેં, પહલી નર્કમેં હૈ. ફિર ભી અનુભવ હુઆ ઉસકા આનંદ ભી હૈ ઔર જિતને તીન કષાય બાકી હૈ (ઉતના દુઃખ ભી હૈ). સંયોગકા દુઃખ નહીં હૈ. પ્રતિકૂલ સંયોગકા દુઃખ નહીં હૈ, દુઃખ તો અંદર રાગ-દ્વેષ કરે વહ દુઃખ હૈ. પ્રતિકૂલ સંયોગ યા અનુકૂલ સંયોગ તો જ્ઞેય હૈ. સબ ચીજ, આત્માકે સિવા આત્મા જ્ઞાયક ઔર વહ સબ જ્ઞેય હૈ. જ્ઞેયકે દો ભાગ કરના કિ યહ ઠીક હૈ ઔર અઠીક હૈ, વહ મિથ્યાત્વ હૈ. આહા..! સમજમેં આયા?

યહાં તો કહતે હૈં કિ અપનેમેં એક વસ્તુ પ્રાપ્ત કરનેકા દૃઢ નિશ્ચય હુઆ હૈ. '**ઉસે પ્રતિકૂલ સંયોગોંમેં ભી તીવ્ર એવં કઠિન પુરુષાર્થ કરના હી પડેગા.**' આહાહા..! શ્રેણિક રાજા જૈસે સર ફોડકર દેહ છૂટા. ક્ષાયિક સમકિતી થે. ક્ષાયિક સમકિત. કોણિક ઉસે બચાને આયા. કોણિક. કોણિકને ઉસે કૈદમેં ડાલા થા. ફિર તો ઉસકી માંને કહા તો ઉસે બચાને આયા. લેકિન ઈન્હેં ભ્રમ હુઆ કિ યે મુજે મારને આ રહા હૈ. સમકિતી હૈ, લેકિન બાહ્યમેં ખ્યાલ નહીં રહે ઔર ભ્રમ ભી હો જાયે.

મુમુક્ષુ :- કુછ સમજમેં નહીં આયા.

ઉત્તર :- શ્રેણિક રાજા ક્ષાયિક સમકિતી. ઉસકો ભ્રમ હુઆ. કોણિકને ઉસે પહલે કૈદમેં રખા થા. ઉસકી માતાને સબ બાત કી. તેરા જન્મ હુઆ થા. તેરે પિતાકો લેને આયે થે. તૂ પેટમેં થા. તો મુજે અંદર ઐસા સ્વપ્ન આતા થા કિ શ્રેણિકકા ખુન પી લું, શ્રેણિકકા હૃદય ખાઉં. ઈસલિયે તેરા જન્મ હુઆ તો તુજે કૂડેકે ઢેરમેં ડાલ દિયા. જન્મ લિયા ઉસી દિન કચરેકે ઢેરમેં ડાલ દિયા. ઉકરડા સમજે? કચરેકા ઢેર. વહાં શ્રેણિક આયા. શ્રેણિકકો માલૂમ હુઆ. ઉનકો માલૂમ હૈ કિ ઈસે ઐસે સ્વપ્ન આયે થે, મુજે મારનેકે. વહાં ગયે. જન્મકે બાદકા પહલા દિન. વહાં મુર્ગીયાં થી. મુર્ગિયોંને ચોંચ મારી થી. ઈસલિયે પીડા હો રહી થી. શ્રેણિક રાજા હાથમેં અંગૂલી લેકર ચૂસતે થે. આહાહા..! શ્રેણિક રાજા ઘર આયે. ફિર જબ સમકિત પ્રાપ્ત કિયા... આહાહા..! વિકલ્પ આતા હૈ. લેકિન વહ દુઃખ નહીં હૈ. વિકલ્પકા દુઃખ હૈ, લેકિન જિતના વિકલ્પસે રહિત હુઆ ઉતના આનંદ હૈ. કઠિન બાત હૈ, પ્રભુ! આહા..!

શ્રેણિક રાજા અપનેમેં ક્ષાયિક સમકિતમેં થે. ફિર કોણિક આયા ઔર સર ફોડા તો ભી સમકિતમેં દોષ નહીં હૈ. ચારિત્રકા દોષ સમકિતમેં દોષ લગાતા નહીં. એક

ગુણકા દોષ દૂસરે (ગુણમેં) લગતા નહીં. ચારિત્રકા ઈતના દોષ હોને પર ભી ક્ષાયિક સમકિતમેં કિંચિત્ ભી ફેરફાર નહીં. આહાહા..!

યહાં વહ કહતે હૈં કિ '**આત્માકો પ્રાપ્ત કરનેકા જિસે દઢ નિશ્ચય હુઆ હૈ ઉસે પ્રતિકૂલ સંયોગોંમેં ભી તીવ્ર એવં કઠિન પુરુષાર્થ કરના હી પડેગા.**' પુરુષાર્થ બિના નહીં મિલેગા. ક્રમબદ્ધમેં આયેગા. આહાહા..! ક્રમબદ્ધ-સર્વ દ્રવ્યકી પર્યાય ક્રમબદ્ધ હૈ. જિસ સમય જહાં હોનેવાલી હોગી, ઉસ ક્ષેત્રકો નરેન્દ્ર, જિનેન્દ્ર બદલ નહીં સકતે. જહાં-જહાં જિસ સમય જો પર્યાય હોનેવાલી હૈ વહ હોગી, હોગી ઔર હોગી. ક્રમસર હોગી. ઉસમેં ફેરફાર નહીં કર સકતા. લેકિન ઐસા જિસકી શ્રદ્ધામેં આતા હૈ, ઉસકી દષ્ટિ દ્રવ્ય પર જાતી હૈ. દ્રવ્ય પર. જ્ઞાયક પર જાતી હૈ. તબ ક્રમબદ્ધકા નિર્ણય હોતા હૈ. ક્રમબદ્ધ વસ્તુ હૈ. કોઈ ભી પર્યાય આગેપીછે હોતી નહીં. આગેપીછે પર્યાય હોતી નહીં. ક્રમસર જો હોનેવાલી હોતી હૈ વહ હોતી હૈ. ઐસા જબ નિર્ણય કરને જાતા હૈ, (ઉસકી) આત્માકી ઓર દષ્ટિ જાતી હૈ. તબ ક્રમબદ્ધકા નિર્ણય હોતા હૈ. આહાહા..!

દો બાત કહી થી. બહુત સાલસે દો કહ રહે હૈં. એક તો, એક તત્ત્વ દૂસરે તત્ત્વકો છૂતા નહીં. આહાહા..! એક દ્રવ્ય દૂસરે દ્રવ્યકો છૂતા નહીં. યહ અંગૂલી ઈસ અંગૂલીકો છૂતી નહીં, ઉસકો છૂતી નહીં. ભગવાનકો કર્મ છૂતે નહીં, કર્મકો આત્મા છૂતા નહીં. આહાહા..! પ્રત્યેક આત્મા પ્રત્યેક સમયમેં અપની પર્યાય કરે, લેકિન પરકી પર્યાયકે સાથ કુછ નહીં. પરકે સાથ કોઈ સંબંધ નહીં હૈ. આહાહા..! ઐસા ક્રમબદ્ધ (હૈ). ઔર તીસરી ગાથા. અપના દ્રવ્ય દૂસરે દ્રવ્યકો ચુંબતા નહીં. મૂલ પાઠ હૈ, સંસ્કૃત હૈ. એક દ્રવ્ય દૂસરે દ્રવ્યકો, એક પરમાણુ દૂસરે પરમાણુકો છૂતા નહીં. આત્મા પરમાણુકો છૂતા નહીં. પરમાણુ દૂસરે પરમાણુકો છૂતા નહીં, કર્મ આત્માકો છૂતા નહીં. આહાહા..! તીસરી ગાથા હૈ, સમયસાર. વહાં ચુંબન શબ્દ હૈ. એક દ્રવ્ય દૂસરેકો ચુંબતા નહીં. ચુંબતા નહીં યાની સ્પર્શ નહીં કરતા હૈ, છૂતા નહીં. આહાહા..! અરે..! ઐસી પૂરી દુનિયા. એક દ્રવ્ય અનંત દ્રવ્યકે બીચમેં રહના, ફિર ભી વહ દૂસરે દ્રવ્યકો છૂતા હી નહીં. આહાહા..! ઐસી જબ અંદર દષ્ટિ હોગી, તો દષ્ટિ દ્રવ્ય પર જાયેગી. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- દષ્ટિ ભી જબ અંતરમેં જાનેવાલી હોગી તબ જાયેગી.

ઉત્તર :- જાનેવાલી હૈ, લેકિન પુરુષાર્થ કરે તબ. અપને આપ જાયેગી? હૈ ક્રમબદ્ધ. ક્રમસર હોગા. લેકિન ઉસ ક્રમબદ્ધમેં પુરુષાર્થ હૈ. ક્રમબદ્ધકા નિર્ણય કરને જાતા હૈ તો આત્મા પર દષ્ટિ પડતી હૈ, તબ ક્રમબદ્ધકા નિર્ણય હોતા હૈ. ક્રમબદ્ધ પર્યાયમેં

હોતા હૈ. પર્યાયકા નિર્ણય પર્યાયસે નહીં હોતા. સૂક્ષ્મ બાત હૈ, પ્રભુ! પર્યાયકા નિર્ણય પર્યાયસે નહીં હોતા. પર્યાયમેં નિર્ણય દ્રવ્યસે હોતા હૈ. નિર્ણય હોતા હૈ પર્યાયમેં, ધ્રુવમેં નહીં. ધ્રુવકા નિર્ણય પર્યાયમેં આતા હૈ. આહાહા..! ભાષા સૂક્ષ્મ હૈ, પ્રભુ! લેકિન માર્ગ તો યહ હૈ. આહા..!

યહ તો બહિનકે વચનામૃત પઢનેકો કહા. સબકે પાસ પુસ્તક ભી હૈ. આહાહા..! **'કઠિન પુરુષાર્થ કરના હી પડેગા. સચ્ચા મુમુક્ષુ સદ્‌ગુરુકે ગંભીર તથા મૂલ વસ્તુસ્વરૂપ સમઝમેં આયે ઐસે રહસ્યોંસે ભરપૂર વાક્યોંકા ખૂબ ગહરા મંથન કરકે...'** આહાહા..! જો ગૂણ વાણી આયે - એક દ્રવ્ય દૂસરે દ્રવ્યકે છૂતા નહીં ઔર સર્વ દ્રવ્યકી પર્યાયકે કાલમેં હી પર્યાય હોગી, આગેપીછે હોગી નહીં. જૈસે મોતીકે હારમેં જહાં મોતી હૈ વહ વહાં રહેગા, આગેપીછે નહીં. વૈસે ભગવાન આત્મા ઔર પ્રત્યેક દ્રવ્ય ક્રમસર જો પર્યાય હોનેવાલી હૈ વહ હોગી. આગેપીછે નહીં. આઘાપાછીકો ક્યા કહતે હૈં? આગેપીછે. હમકો હિન્દી બહુત નહીં આતી. હમ કાઠિયાવાડી હૈ. આહાહા..!

કહતે હૈં, **'સચ્ચા મુમુક્ષુ...'** જ્ઞાનીને ગંભીર બાત કહી હો, **'મૂલ વસ્તુસ્વરૂપ સમજમેં આયે ઐસે રહસ્યોંસે ભરપૂર વાક્યોંકા...'** આહાહા..! **'ખૂબ ગહરા મંથન કરકે...'** ખૂબ ગહરા મંથન. આહાહા..! અંતરમેં ઉતરનેકા ગહરા મંથન કરકે અંદર જાના, તબ આત્માકા પત્તા લગેગા. આહા..! કઠિન બાત હૈ, પ્રભુ! કોઈ ક્રિયા અથવા પચીસ-પચાસ ઉપવાસ કર લે, યા દો-પાંચ ક્રોડ રૂપયા દેકર મંદિર બના દે, કુછ નહીં હૈ. ધર્મ-બર્મ નહીં હૈ. ઉસમેં ધર્મ હૈ નહીં. વહ તો કહા થા. હમ નાઈરોબી ગયે થે ન. ૪૫૦ તો વહાં ક્રોડપતિ હૈ, ૧૫ તો અરબપતિ હૈ. ઉન્હોંને પૈસા ખર્ચ કરકે ૨૫ લાખકા મંદિર બનાયા. ૨૫ લાખકા મંદિર. કહા, ક્રોડકા બનાઓ તો ભી ધર્મ નહીં હૈ. ઔર વહ ચીજ તુમસે નહીં બનતી. બનનેકી ચીજકે કાલમેં જડકી પર્યાય હોનેકે કાલમેં વહ બનતી હૈ, ઉસકા આત્મા કર્તા નહીં. આહાહા..! સબ સુનતે થે. બહુત પ્રેમી થે. યહાંકે પરિચીત થે. ઈસલિયે બહુત આગ્રહ કિયા તો ગયે ન. યહાં તો ૯૧ સાલ હુએ. ૯૧. નૌ ઔર એક-૯૧ વર્ષ. ઉનકા આગ્રહ બહુત થા. લોગોંકા પ્રેમ ભી બહુત થા. બહુત લોગ. પૈસા ભી ... ૬૦ લાખ ઈકટ્ઠા હુઆ. ૬૦ લાખ. ઉન્હોંને ઈકટ્ઠા કિયા, પ્રભાવનાકે લિયે. વહ તો બાહરકા શુભભાવ હૈ. ઉસમેં કુછ ભી ધર્મકા અંશ (નહીં) હૈ. મંદિર બનવાના હૈ, પચીસ લાખકા મંદિર બનાના હૈ, કહા, ઉસમેં કુછ ભી ધર્મ-બર્મ નહીં હૈ.

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- કૌન બનાયે? બનનેકે કાલમેં ક્રમબદ્ધમેં આયેગી તબ બંધેગા. કઠિન

બાત હૈ, પ્રભુ! ક્યા હો? જિસ સમય આનેવાલે હૈં ઉસ સમય પુદ્ગલ આયેંગે. કારીગરસે ભી વહ મકાન બનતા નહીં. આહાહા..! કઠિન કામ હૈ.

યહાં તો આત્મા જ્ઞાયક સ્વરૂપ ભગવાન, ઉસકે વિકલ્પમેં યદિ દુઃખ લગે તો મહાપુરુષાર્થ કરકે અંદરમેં જાના. આહાહા..! અપૂર્વ પુરુષાર્થ ઔર તીવ્ર પુરુષાર્થ કરકે અંદરમેં જાના. આહાહા..! વહ તો એક બાર કહા થા. જો કોઈ શુભભાવસે સામાયિક અંગીકાર કરતે હૈં, સામાયિક અંગીકાર કરતે હૈં. સમયસારમેં પાઠ હૈ. લેકિન શુભભાવકો છોડતે નહીં. સ્થુળ સ્થુળ અશુભભાવ સંક્લેશકો છોડતે હૈં, લેકિન શુભ સ્થુળકો છોડતે નહીં. ઐસા પાઠ હૈ. ઉસકો નંપુસક કહા હૈ. ક્લિવ પાઠ હે, પાઠમેં ક્લિવ હૈ. ક્લિવ મૂલ સંસ્કૃતમેં હૈ. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- સમજમેં નહીં આયા, આપ ક્યા ફરમા રહે હૈં.

ઉત્તર :- નહીં સમજે? આત્મામેં.. આહાહા..! જબ રાગ-શુભરાગ હોતા હૈ, યહ મંદિર બનવાનેકી ક્રિયા આત્મા કર સકતા નહીં, વહ તો દૂસરે પરમાણુસે બનનેકે કાલમેં બનેગા. લેકિન બનાનેવાલેકા ભાવ હૈ વહ શુભ હૈ. ઔર વહ શુભ હૈ વહ દુઃખ હૈ. આહાહા..! દુઃખ હૈ ઉતના તો કહા, લેકિન ભાષા થોડી કડક હૈ, ઉસ શુભમેં પુરુષાર્થ કરતા હૈ વહ નંપુસક હૈ. ઐસા પાઠ હૈ. આહાહા..! દો જગહ પાઠ હૈ. પુણ્ય-પાપ અધિકાર ઔર અજીવ અધિકાર, દો જગહ હૈ. ક્લિવ.. ક્લિવ. અપને વીર્યકી રચના, ભગવાન આત્માકા વીર્ય ઉસે કહતે હૈં, જડ વીર્યસે બચ્ચે પૈદા હોતે હૈં, વહ જડ મિટ્ટી ધૂલ હૈ, અપના અંતર જો આત્મબલ-વીર્ય, ઉસ વીર્યકા સામર્થ્ય ક્યા હૈ? કિ અપને સ્વરૂપકી રચના કરે. પાઠ હૈ, સમયસાર. ૪૭ શક્તિમેં. વીર્ય ઉસે કહતે હૈં કિ અપને સ્વરૂપકી રચના કરે વીર્ય. આહાહા..! જ્ઞાન, આનંદ, શાંતિ, વીતરાગતાકી રચના કરે વહ વીર્ય. શુભભાવકી રચના કરે વહ વીર્ય નહીં. આહાહા..! ગજબ બાત હૈ. શુભભાવ કરે ઉસે નંપુસક કહનેમેં આયા હૈ. ક્યોંકિ નંપુસકમેં પ્રજા હોનેકી શક્તિ નહીં હૈ. ઐસે શુભભાવમેં ધર્મકી પ્રજા હોનેકી શક્તિ નહીં હૈ. આહાહા..! પંડિતજી! ... માર્ગ તો યહ હૈ, ભાઈ!

ઐસા મનુષ્યભવ અનંત કાલકે બાદ મિલા ઔર ચલા જાયેગા. ઈસકી તો રાખ તો જાયેગી ઔર સત્તા જાયેગી. આત્માકી સત્તાકા નાશ નહીં હોતા. જિસે ૨૫-૫૦ સાલ પૂરે હો ગયે, ઉસે ૨૫-૫૦ સાલ નહીં નિકલેંગે. દેહકી તો રાખ હો જાયેગી, આત્મા ચલા જાયેગા, કહાં જાયેગા? કુછ ભાન નહીં હૈ. મૈં કૌન હૂં, કહાં હૂં. આહાહા..! ઐસે આત્માકી ગતિ ક્યા હોગી? આહાહા..! યહાં તો આત્માકી ગતિ કરનેકે લિયે યહ કહતે હૈં. પાટનીજી! કઠિન બાત હૈ, પ્રભુ! આહાહા..!

'આત્માકો પ્રાપ્ત કરનેકા જિસે દઢ નિશ્ચય હુઆ હૈ ઉસે પ્રતિકૂલ સંયોગોંમેં ભી...' બરાબર હૈ. **'રહસ્યોંસે ભરપૂર વાક્યોંકા ખૂબ ગહરા મંથન...'** એક દ્રવ્ય દૂસરે દ્રવ્યકો છૂતા નહીં. ગહરા ગંભીર વિચાર કરના પડેગા. યહ અંગૂલી ઈસકો છૂતી નહીં.

મુમુક્ષુ :- છૂ તો રહી હૈ.

ઉત્તર :- કૌન કહતા હૈ? ઈસકો દેખો. ઈસકો દેખતે હૈં તો છૂતી હૈ ઐસા લગતા હૈ, ઉસકો દેખે તો ભિન્ન હૈ. દેખનેકી દૃષ્ટિ અજ્ઞાનીકી સંયોગ પર હૈ. ઔર સંયોગસે દેખતા હૈ ઈસલિયે વિરુદ્ધ દિખનેમેં આતા હૈ. લેકિન વસ્તુકે સ્વભાવસે દેખે તો ઉસે અવિરુદ્ધ ભાસે. આહાહા..! ઐસી (બાત) હૈ, ભાઈ!

દૃષ્ટાંત. જલ હૈ, જલ. અગ્નિ આયી, જલ ગરમ હુઆ. અબ ઉસે દેખનેકી દો દૃષ્ટિ. અજ્ઞાની ઐસા દેખતા હૈ કિ અગ્નિ આયી ઈસલિયે ગરમ હુઆ. જ્ઞાની દેખતે હૈં કિ ઉસકે સ્પર્શગુણકી ઠંડી પર્યાય થી, વહ પલટક ગરમ હુઈ હૈ, અગ્નિસે નહીં.

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- ઉસકા સ્વભાવ દેખતે હૈં. બરાબર હૈ? પંડિતજી! દો ચીજ હુઈ ન? અગ્નિ ઔર પાની. પહલે પાની ઠંડા થા, ફિર ગરમ હુઆ. અજ્ઞાની સંયોગકો દેખતા હૈ કિ અગ્નિ આયી ઔર ગરમ હુઆ. જ્ઞાની વસ્તુકે સ્વભાવકો દેખતે હૈં. સ્પર્શગુણકી પર્યાય ઉષ્ણરૂપસે પરિણમી હૈ વહ અપનેસે પરિણમી હૈ. અપના સ્વકાલ ક્રમબદ્ધમેં આયા ઉસસે પરિણમી હૈ. અગ્નિસે ઉષ્ણ હુઆ નહીં. અગ્નિસે પાની ઉષ્ણ હુઆ નહીં, તીન કાલમેં. અરે.. અરે..! ઐસી બાતેં.

મુમુક્ષુ :- અગ્નિકે બિના હો જાતા?

ઉત્તર :- અગ્નિકે બિના હો જાતા હૈ. ઉસકા સ્પર્શગુણ હૈ, ઠંડા પલટકર ઉષ્ણ હોતા હૈ. નિમિત્ત હો. નિમિત્ત ભલે હો. લેકિન નિમિત્તસે હોતા હૈ ઐસી બાત નહીં હૈ. કઠિન બાત હૈ, ભાઈ! આહા..! સાધારણ બાત તો પૂરી દુનિયા કરતી હૈ. યહ બાત અલૌકિક હૈ.

યહાં વહ કહતે હૈં, ઐસા ખ્યાલમેં આયા કિ એક દ્રવ્ય દૂસરે દ્રવ્યકો છૂતા નહીં. બિચ્છુ કાટતા નહીં. બિચ્છુ પરદ્રવ્ય હૈ, શરીર પરદ્રવ્ય હૈ. શાંતિસે સુનના. બિચ્છુકી ઓર દૃષ્ટિ કરે તો બિચ્છુ ભિન્ન હૈ, બિચ્છુમેં હૈ. ઔર યહાં જો ડંખ લગા હૈ, વહ પરમાણુકી પર્યાયમેં હોનેવાલા હુઆ હૈ, બિચ્છુસે નહીં. આહાહા..! ઐસા માર્ગ.

મુમુક્ષુ :- બિચ્છુ ડંખ નહીં મારતા.

ઉત્તર :- ડંખ મારતા હૈ. ડંક મારતા હૈ, ઉસ વક્ત ઉસમેં રહતા હૈ. ડંખ પરકો

નહીં છૂતા. આહાહા..! ઐસી બાત હૈ. આહા..! કોઈ ભી એક દ્રવ્ય પરમાણુમેં લો. શાસ્ત્રમેં પાઠ આતા હૈ. પરમાણુમેં દો ગુણ ચીકનાહટ હો ઔર દૂસરેમેં ચાર ગુણ ચીકનાહટ હો, તો ચાર ગુણ હો જાતા હૈ. લેકિન વહ ચાર ગુણ થા ઈસલિયે ચાર ગુણ હુઆ, ઈસલિયે નહીં. અપની પર્યાયકે ક્રમબદ્ધમેં ચાર ગુણ હોનેવાલી થી તો હુઈ હૈ. ચાર ગુણ સાથમેં આયા ઈસલિયે ચાર ગુણ હુઆ, ઐસી બાત હૈ નહીં. આહાહા..! ગજબ બાત હૈ! ૩૮ હુઆ ન? ૪૫. કિસીને લિખા હૈ.

અંતરકા તલ ખોજકર આત્માકો પહિચાન. શુભ પરિણામ, ધારણા આદિકા થોડા પુરુષાર્થ કરકે 'મૈંને બહુત કિયા હૈ' ઐસા માનકર, જીવ આગે બઢનેકે બદલે અટક જાતા હૈ. અજ્ઞાનીકો જરા કુછ આ જાય, ધારણાસે યાદ રહ જાય, વહાં ઉસે અભિમાન હો જાતા હૈ; ક્યોંકિ વસ્તુકે અગાધ સ્વરૂપકા ઉસે ખ્યાલ હી નહીં હૈ; ઈસલિયે વહ બુદ્ધિકે વિકાસ આદિમેં સંતુષ્ટ હોકર અટક જાતા હૈ. જ્ઞાનીકો પૂર્ણતાકા લક્ષ્ય હોનેસે વહ અંશમેં નહીં અકટતા. પૂર્ણ પર્યાય પ્રગટ હો તો ભી સ્વભાવ થા સો પ્રગટ હુઆ ઈસમેં નયા ક્યા હૈ? ઈસલિયે જ્ઞાનીકો અભિમાન નહીં હોતા. ૪૫.

૪૫. '**અંતરકા તલ ખોજકર આત્માકો પહિચાન.**' આહાહા..! બહિનકે વચન હૈ, અનુભવપૂર્વક વચન હૈ. અતીન્દ્રિય આનંદકે અનુભવપૂર્વક. આહા..! સમ્યગ્દર્શન યાની શ્રદ્ધા માત્ર નહીં. સમ્યગ્દર્શન યાની પૂરા દ્રવ્ય પલટ જાતા હૈ. ઔર જિતને ગુણકી સંખ્યા અનંતી-અનંતી હૈ, વહ સમ્યગ્દર્શનમેં સબ અનંત ગુણકા અંશ વ્યક્ત-બાહર આતા હૈ. ક્યા કહા? જિતને સંખ્યામેં ગુણ આત્મામેં હૈ, અનંત.. અનંત.. અનંત.. અનંત.. અનંત. એક-એક આત્મામેં, એક-એક પરમાણુમેં અનંત-અનંત (ગુણ હૈ). એક સેકંડમેં અસંખ્ય સમય, ઐસે ત્રિકાલ સમય હૈ તીનોં કાલકા, ઉસસે અનંતગુના ગુણ એક જીવમેં હૈ. આહાહા..! સમજમેં આયા? એક ગુણ ભી દૂસરેકો-દૂસરી ચીજકો છૂતા નહીં. અપની પરિણતિમેં રહતા હૈ. આહાહા..! કોઈ દ્રવ્યકો ઉઠા સકે ઐસા નહીં હૈ. આહાહા..! યહાં તો યહ કહતે હૈં, ૪૫ દેખો!

'**અંતરકા તલ ખોજકર...**' આહાહા..! અંતરકા તલ-પાતાલ, પર્યાયકા પાતાલ. પર્યાય ઉપર તિરતી હૈ. થોડા પાની હો ઔર ઉપર તેલકા બિંદુ ડાલે, પાંચ-સાત-દસ બિંદુ જલમેં પ્રવેશ નહીં કરેગા, વહ ઉપર રહેગા. ઐસે પર્યાય ચાહે જિતની ભી હો, લેકિન ઉપર રહેગી, ધ્રુવમેં નહીં પ્રવેશ કરેગી. આહા..હા..! યહાં કહતે હૈં, '**અંતરકા તલ...**' પર્યાયમેં અંતરકા તલ ખોજકર. આહાહા..! ક્યા કહતે હૈં? વર્તમાન

નિર્મલ પર્યાય, જો પર્યાય રાગ પર અનાદિસે ઝુક ગઈ હૈ, ઐસે તો લોકમેં પૂરી દુનિયા પડી હૈ, દુઃખી, લેકિન ઉસ પર્યાયકા લક્ષ્ય છોડકર, દૂસરી પર્યાય દ્રવ્યમેંસે આતી હૈ ઔર વહી પર્યાય દ્રવ્યમેં એકાકાર હોતી હૈ. તબ યહાં કહતે હૈં કિ અંતરકા તલ-ઉસ પર્યાયકે પીછે-નીચે પૂરા ધ્રુવ તલ હૈ. આહાહા..! સમજે? '**અંતરકા તલ ખોજકર...**' ભગવાન આત્મા પૂર્ણાનંદકા નાથ વીતરાગમૂર્તિ ત્રિકાલ નિરાવરણ, ત્રિકાલ અખંડ, ત્રિકાલ એક, દો નહીં, એકરૂપ ત્રિકાલ. આહાહા..! દ્રવ્ય ઔર પર્યાય દો, ઐસા ભી નહીં. ત્રિકાલ દ્રવ્ય જો એકરૂપ હૈ, ઉસકા તલ. ઉસકા તલ ખોજકર. આહાહા..! ઐસી બાત.

આત્મવસ્તુમેં દો ભાગ. એક પર્યાય-અવસ્થા ઔર એક ધ્રુવ. ધ્રુવ નિત્ય રહનેવાલી ચીજ પલટતી નહીં. ઉપરકી અવસ્થા હૈ વહ પલટતી હૈ-બદલતી હૈ. બદલતી પર્યાયકે નીચે ધ્રુવ તલ હૈ. ઉસ ધ્રુવકો યહાં તલ કહતે હૈં. પર્યાયકા તલ હૈ. આહા..! અરેરે..! બહિનકે વચન હૈ. '**અંતરકા તલ ખોજકર...**' અંતરકા તલ ખોજકર. '**આત્માકો પહિચાન.**' આહા..! અંતરકા તલ. અતીન્દ્રિય સહજાનંદ સ્વરૂપ પ્રભુ, અનંત ગુણકા રાશિ. આહાહા..! ઢેર. અનંત ગુણકા ઢેર. ઐસે ભગવાનકો અંતરમેં ખોજ. બાહ્યકી ક્રિયાકાંડસે નહીં મિલેગા. તેરા દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ, તપ, મંદિરકા દર્શન ઔર મંદિરકા ગજરથ, જુલુસ આદિસે આત્મા બિલકૂલ મિલેગા નહીં. આહાહા..! ઉસમેં કદાચિત્ રાગકી મંદતા હો તો શુભભાવ હૈ. શુભભાવકો ચૈતન્ય ભગવાન છૂતા નહીં. આહાહા..! અંદરમેં ગહરાઈમેં જાકર, '**અંતરકા તલ ખોજકર...**' દેખો! આહાહા..! '**અંતરકા તલ ખોજકર આત્માકો પહિચાન.**'

'**શુભ પરિણામ, ધારણા...**' કોઈ શુભ પરિણામ કિયે ક્રિયાકાંડકે અથવા શાસ્ત્રકી ધારણા કી. '**આદિકા થોડા પુરુષાર્થ કરકે 'મૈંને બહુત કિયા હૈ'...**' ઐસા ઉસકો અભિમાન હો જાતા હૈ. આહાહા..! રાગસે દૂર હોકર અંદરમેં ઉતર જાના હૈ, યહ પુરુષાર્થ હૈ. ઈસ પુરુષાર્થકી તો ખબર નહીં ઔર ઉપરમેં રાગ ઘટાયે, શુભરાગ (કરે) ઔર શાસ્ત્રકી કુછ ધારણ (કર લે), ધારણા ક્યા, ગ્યારહ અંગકા જ્ઞાન હો, તો ભી આત્મજ્ઞાન નહીં હોતા. આહા..! યહાં કહતે હૈં કિ, '**થોડા પુરુષાર્થ કરકે 'મૈંને બહુત કિયા હૈ' ઐસા માનકર...**' થોડા બાહ્ય ત્યાગ કિયા તો (માન લિયા કિ) મૈંને બહુત કિયા. થોડા સૂક્ષ્મ પડેગા.

આત્મા ઈસ કપડેકો છૂ સકતા નહીં ઔર કપડેકો લે સકતા નહીં. બાહ્ય ચીજકો આત્મા છોડ સકતા નહીં ઔર દે સકતા નહીં. ક્યોંકિ બાહ્ય ચીજકો આત્મા છૂતા નહીં. આહાહા..! થોડી બાહ્ય ચીજકો છોડી ઔર હો ગયે હમ ત્યાગી. કઠિન બાત

હૈ, નાથ! તેરી ચીજ કોઈ અલૌકિક હૈ. બાહરસે... ચાંદમલજી થે ન? ઉદયપુર. બહુત સાલ પહલેકી બાત હૈ. ચાંદમલજી કહે, ભગવાન તીર્થંકર કપડે ઉતારતે હૈં. તો ઉતાર સકે નહીં. કહા, નહીં. ચાંદમલજી થે, ઉદયપુર. યહાં આયે થે. રહે થે. નગ્ન દિગંબર જબ હોતે હૈં ભગવાન, તબ કપડે ઉતારતે હૈં. કહા કિ, પરચીજ ઉતારની ઔર ઓઢની, આત્મામેં હૈ હી નહીં. વહ ચીજ ઉસકે કારણસે આયી હૈ, ઉસકે કારણસે રહી હૈ ઔર ઉસકે કારણસે હટતી હૈ. આહાહા..! કઠિન બાત હૈ. દિગંબર દશા કરે તબ કપડા છોડના પડે. છોડના પડેકા અર્થ વહ છૂટનેકા પર્યાયકા કાલ હૈ. ઉસ ક્રમમેં પરમાણુ ઉસ પ્રકારસે રહનેવાલે થે. આત્માને ઉસે છોડા ઐસી બાત નહીં હૈ. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- .. કરે તો કપડા છૂટે ન?

ઉત્તર :- બિલકૂલ નહીં. કલ કહા થા. આત્મામેં એક શક્તિ હૈ. ત્યાગઉપાદાનશૂન્યત્વશક્તિ. ક્યા (કહા)? પરકા ત્યાગ ઔર પરકા ગ્રહણ, ઉસકા ... ઉપાદાન. ત્યાગઉપાદાનશૂન્યત્વ. પરકા ત્યાગ ઔર પરકે ગ્રહણસે આત્મા શૂન્ય હૈ. આહાહા..! ઐસી શક્તિ હૈ અંદર. ૪૭ શક્તિમેં. ત્યાગઉપાદાનશૂન્યત્વ શક્તિ.

મુમુક્ષુ :- વહ તો નિશ્ચયકી બાત હૈ.

ઉત્તર :- બાત સચ્ચી હૈ. નિશ્ચયકી યાની સત્ય બાત. સત્ય બાત યહ હૈ, બાકી સબ ઉપચારિક બાતેં હૈ. લેકિન ઉપચરિત ભી નિશ્ચય હો તબ. નિશ્ચય બિના ઉપચાર લાગૂ નહીં પડતા. આહાહા..! ઐસી બાત હૈ. કપડા છોડના યા લેના, પરદ્રવ્યકા ત્યાગ ઔર ગ્રહણ. ત્યાગ ઔર ગ્રહણ. એક રજકણકા ભી ત્યાગ ઔર ગ્રહણ, આત્માકી શક્તિ ત્યાગઉપાદાન ગુણ હૈ, ઉસ ગુણકે કારણસે પરકા ત્યાગ-ગ્રહણકા ત્યાગ હૈ. આહાહ..! અભી તો પરસે ભિન્ન હૈ, ઉસકે બદલે થોડા કુછ છોડા તો હમને છોડા ઐસા માને. તેરી માન્યતામેં ફર્ક હૈ. જ્યાદાસે જ્યાદા રાગ હૈ ઉસકા નાશ કરે, ઐસા કહો તો કહ સકતે હૈં. વહ ભી વ્યવહારનયસે. રાગકા નાશ કરના ભી વ્યવહારનયસે. નિશ્ચયસે તો આત્મા આનંદમેં રહતા હૈ, રાગકી ઉત્પત્તિ હોતી નહીં, ઉસકો રાગકા નાશ કિયા ઐસા કહનેમેં આતા હૈ. આહાહા..! ઐસા ઉપદેશ કૈસા? આહા..! માર્ગ સૂક્ષ્મ હૈ, બાપૂ! અંતરકા માર્ગ બહુત ગૂઢ ઔર ગહરા હૈ. આહાહા..!

યહાં યહ કહા, કૌન-સા હૈ? ૪૫. '**શુભ પરિણામ, ધારણા આદિકા થોડા પુરુષાર્થ કરકે 'મૈંને બહુત કિયા હૈ' ઐસા માનકર જીવ આગે બઢનેકે બદલે અટક જાતા હૈ.**' આહા..! મૈંને સ્ત્રી છોડી, કુટુંબ છોડા, દુકાન છોડી, ધંધા છોડા. ઐસે મૈંને બહુત છોડા, યહ બાત હી જૂઠ હૈ. ઉસને ગ્રહણ હી નહીં કિયા હૈ તો છોડે ક્યા?

આહાહા..! પરચીજકો કભી ગ્રહણ કિયા હી નહીં. ગ્રહણ-ત્યાગસે શૂન્ય હૈ. ઉસકા મૈંને ત્યાગ કિયા વહ તો મિથ્યા અભિમાન હૈ. આહાહા..!

'**અજ્ઞાનીકો જરા કુછ આ જાય, ધારણાસે યાદ રહ જાય,...**' શાસ્ત્ર પઢકર યાદ રહ જાય. વૈસે તો ગ્યારહ અંગ યાદ રહ ગયે. એક અંગમેં ૧૮ હજાર પદ, ઔર એક પદમેં ૫૧ ક્રોડ શ્લોક, ઐસે-ઐસે ગ્યારહ અંગ અનંત બાર કંઠસ્થ કિયે. આહાહા..! જ્ઞાનસ્વરૂપ જો આત્મજ્ઞાન, ઉસસે ભિન્ન હૈ. આહાહા..! યહાં વહ કહતે હૈં. '**અજ્ઞાનીકો જરા કુછ આ જાય,...**' મૈંને કુછ કિયા. '**ધારણાસે યાદ રહ જાય, વહાં ઉસે અભિમાન હો જાતા હૈ; ક્યોંકિ...**' ક્યા કહતે હૈં? બાહ્ય ત્યાગમેં અભિમાન હોનેકા કારણ, અગાધ સ્વરૂપ ભગવાન હૈ ઉસે દેખા નહીં. અગાધ સ્વરૂપ મહાપ્રભુકા હૈ, વહ દૃષ્ટિમેં આયા નહીં. અગાધ દરિયાકી નજરકી અપેક્ષાસે નજર નહીં, ઈસલિયે બાહરકા અભિમાન હો જાતા હૈ. ક્યા કહા? દેખો! '**ક્યોંકિ વસ્તુકે અગાધ સ્વરૂપકા...**' આહા..! ક્રોડો શ્લોકકી ધારણ કર લે ઔર કિસીકો જ્ઞાન ભી નહીં હો. શિવભૂતિ અણગાર. માતુષ-મારુષ ઈતના ભી યાદ નહીં રહતા થા. અંદરકા ભાન થા. આત્માકી પર્યાય આનંદ હૈ ... ઈતના ભાન થા ઔર કેવલજ્ઞાન પ્રાપ્ત કિયા હૈ. ઈસલિયે કુછ શબ્દોંકા જ્ઞાન હો તો ઉસે જ્ઞાન કહતે હૈં, ઐસા નહીં હૈ. આહાહા..! માતુષ ઔર મારુષ ચાર શબ્દ યાદ નહીં રહતે થે. અંતરમેં અનુભવ ઔર આનંદ થા. આહાહા..!

યહાં વહ કહતે હૈં, '**વસ્તુકે અગાધ સ્વરૂપકા ઉસે ખ્યાલ હી નહીં હૈ...**' થોડી ધારણા કરકે અભિમાન હો જાય, થોડા ત્યાગ કરકે અભિમાન હો જાય. વસ્તુકા સ્વરૂપ અગાધ હૈ, તીનોં કાલ પરસે રહિત હૈ, ઉસમેં કોઈ કમી નહીં હૈ. ઉસકી પર્યાયકા ભી અંદર પ્રવેશ નહીં હૈ. રાગ તો અંદર પ્રવેશ કરતા નહીં, પરંતુ ઉપરકી પર્યાય ધ્રુવમેં પ્રવેશ નહીં કરતી. આહાહા..! ઐસે અગાધ સ્વભાવકા ખ્યાલ નહીં હૈ. ઈસલિયે ઉપર-ઉપરકે ભાવમેં ઉસકો અભિમાન હો જાતા હૈ. '**ઈસલિયે વહ બુદ્ધિકે વિકાસ આદિમેં સંતુષ્ટ હોકર અટક જાતા હૈ. જ્ઞાનીકો પૂર્ણતાકા લક્ષ્ય હોનેસે...**' ધર્મી તો પૂર્ણ સ્વરૂપ ભગવાન અંદર પૂર્ણ સ્વરૂપ, પરમાત્મા પૂરા હૈ... આહાહા..! ઐસા '**લક્ષ્ય હોનેસે વહ અંશમેં નહીં અટકતા.**' ધારણા આદિ અંશ હૈ ઉસમેં નહીં અટકતા.

'**પૂર્ણ પર્યાય પ્રગટ હો તો ભી સ્વભાવ થા સો પ્રગટ હુઆ...**' પૂર્ણ થા વહ આયા. ઉસમેં નયી ચીજ ક્યા હૈ? આહાહા..! '**ઈસમેં નયા ક્યા આયા? ઈસલિયે જ્ઞાનીકો અભિમાન નહીં હોતા.**' કોઈ ભી ચીજકા. (શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)